

Bijeenkomst 2: Beginsituatie bepalen en leerlingen plaatsen in leerroutes (werkgroep)

Passende perspectieven – taal			
Bijeenkomst 2	Doel:	Wergroep bijeenkomst	Half september
Beginsituatie bepalen en leerling plaatsen in leerroute	<ul style="list-style-type: none"> In kaart brengen van de beginsituatie van de leerlingen die naar alle waarschijnlijkheid 1F op 12-jarige leeftijd niet zullen halen Het plaatsen van die leerlingen in leerroutes. 	120 min	
Materialen: <ul style="list-style-type: none"> Wegwijzer Profielchetsen Leerroutes Taal Maatwerk aanpassingen PowerPointpresentatie bijeenkomst 2 (bijlage 2.1) Format leerlinggegevens (bijlage 2.2) Format domeinindeling (bijlage 2.3) DVD 			

Samenvatting

In deze bijeenkomst besluiten de externe begeleider en de taalwerkgroep in welke leerroute de leerlingen, die naar verwachting referentieniveau 1F niet zullen halen, geplaatst kunnen worden. Ze maken daarbij gebruik van de toets- en observatiegegevens, ontwikkelingsperspectieven en eventueel verslagen van gesprekken met of eerder onderzoek bij leerlingen. De informatie die de school al verzameld heeft over groepen en leerlingen, is de basis voor de start voor het werken met de leerroutes.

Doelstelling

- Het in kaart brengen van de beginsituatie van de leerlingen die naar alle waarschijnlijkheid 1F op 12-jarige leeftijd niet zullen halen.
- Het plaatsen van die leerlingen in leerroutes.

Vorbereiding

- De interne projectcoördinator verzamelt relevante informatie over leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, vooral gegevens rond het ontwikkelingsperspectief.
- De externe begeleider plant de bijeenkomst met de taalwerkgroep en maakt een programma voor ongeveer 120 minuten.

- Het is aan te bevelen om de bijeenkomsten 3 (vastleggen en selecteren van doelen) en 4 (formuleren van onderwijsaanbod bij doelen) binnen ongeveer twee weken na bijeenkomst 2 in te plannen. Inhoudelijk hebben deze drie bijeenkomsten veel met elkaar te maken.

Na de bijeenkomst

Na de bijeenkomst heeft de taalwerkgroep keuzes in leerroutes en in taaldomeinen gemaakt voor de geselecteerde leerlingen en heeft zij deze gegevens opgenomen in het ontwikkelingsperspectief en/of groepsoverzicht.

Inhoud

Bijeenkomst 2: Beginsituatie bepalen en leerling plaatsen in leerroutes	
<ul style="list-style-type: none"> • Presentatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Bijlage 2.1: Powerpoint presentatie
<ul style="list-style-type: none"> • Opdracht 1: Bepalen voor welke leerlingen een aangepast/passend taalaanbod nodig is. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingsperspectief, incl toets- en observatiegegevens • Profielschetsen
<ul style="list-style-type: none"> • Opdracht 2: Bekijken van filmfragment 	<ul style="list-style-type: none"> • DVD
<ul style="list-style-type: none"> • Opdracht 3: Inzoomen op leerroutes en domeinen 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerroutes op A3-formaat • Post-its
<ul style="list-style-type: none"> • Opdracht 4: Gegevens opnemen in ontwikkelingsperspectief en/of groepsoverzicht 	<ul style="list-style-type: none"> • Bijlage 2.2: Format leerlinggegevens • Bijlage 2.3: Format domeinindeling • Bijgesteld ontwikkelingsperspectief op basis van opdracht 1

Presentatie: Passende perspectieven - taal

De externe begeleider geeft toelichting op het proces om gegevens van leerlingen te koppelen aan de leerroutes van Passende perspectieven - taal. Hij/zij kan daarbij gebruik maken van een PowerPoint (bijlage 2.1).

Opdracht 1: Bepalen voor welke leerlingen een aangepast/passend taalaanbod nodig is

Het doel van deze opdracht is om de leerlingen waarvoor bepaald is dat zij een aangepast aanbod krijgen, te plaatsen in de leerroutes van Passende perspectieven – taal.

De leerkrachten die aan de werkgroep deelnemen, verzamelen relevante gegevens over de leerling om de beginsituatie zo concreet mogelijk in beeld te krijgen. Meestal zijn dit de gegevens die de school toch al heeft voor leerlingen met een ontwikkelingsperspectief. Het gaat naast toetsgegevens om de belemmerende en protectieve factoren, en observaties van leerkracht en andere betrokkenen. Gegevens over beide aspecten zijn van belang om het huidig taalniveau van de leerling goed in te schatten.

Het betreft bijvoorbeeld:

- LOVS-gegevens, vaardigheidsscore, gegevens uit methodegebonden toetsen en observaties;
- uitstroombestemming;
- bevorderende en belemmerende factoren;
- IQ-gegevens (indien voorhanden).

Maak bij het inschatten van het huidige taalniveau van de geselecteerde leerlingen ook gebruik van de publicatie Profielschetsen (2010). De beschrijvingen van deze profielschetsen geven zicht op welke groepen leerlingen 1F niet halen en op welke taalonderdelen. Per beperking of profiel is er een korte karakteristiek van de beperking, waarna wordt ingezoomd op mogelijke gevolgen daarvan op de taalontwikkeling.

Op basis van de combinatie van deze gegevens stelt de werkgroep vast welke leerroute het best aansluit bij de ontwikkeling van de leerling. Het is de bedoeling dat bij het maken van die keuze de lat zo hoog mogelijk wordt gelegd. Bij twijfel over bijvoorbeeld het plaatsen van een leerling in leerroute 1 of 2, kiest men dus voor route 1. Zie het kader hieronder.

1 Streef hoge doelen na voor leerlingen met een achterstand vanwege een specifieke beperking, denk bijvoorbeeld aan dyslexie, ADHD, autisme et cetera, die voldoende cognitieve capaciteiten hebben. Voor deze leerlingen is de structurele inzet van hulpmiddelen en dispensatie op bepaalde onderdelen van essentieel belang. Met dispensatie bedoelen we dat er leerlingen zijn die vanwege hun beperking bepaalde doelen niet (misschien wel nooit) zullen halen. Van die specifieke doelen kunnen de leerlingen worden vrijgesteld.

2 Blijf monitoren of de gemaakte keuzes passend zijn en blijven voor de leerling. Het is mogelijk dat de verwachtingen over de ontwikkeling van de leerlingen bijgesteld moeten worden.

3 Breng de reken- en taalproblemen in kaart om inzicht te krijgen in wat een leerling goed kan en waar hij minder goed in is. Kijk dus vooral ook naar waar een leerling goed in is, en waar hij zelfvertrouwen van krijgt. Dit is extra belangrijk voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Zij moeten immers meer dan andere leerlingen de vaardigheden die beperkt zijn compenseren. Zodat bijvoorbeeld een leerling die moeite heeft met lezen, zijn luistervaardigheid kan inzetten om het leesprobleem te compenseren).

Bron: Passende perspectieven – taal. Wegwijzer. (2012). SLO: Enschede. p. 10.

Daarna wordt die keuze voor de leerroute per leerling overgenomen in het ontwikkelingsperspectief. Besteed aandacht aan hoe de school dat wil doen.

Scholen hanteren allerlei versies van een OPP. Besteed aandacht aan wat in elk geval in een OPP moet staan en welke richtlijn de Inspectie van het Onderwijs hierbij hanteert (Clijssen, A. et al. (2013). Struiksma, C., et al. (2013)).

Opdracht 2. Bekijken van filmfragment ¹

Samenvatting filmfragment:, behorend bij bijeenkomst 2

In het filmfragment is te zien dat de intern begeleider (coach) en de leerkracht uitleggen hoe zij de leerlingen waar het om gaat, in een leerroute hebben geplaatst en hoe ze werken met het ontwikkelingsperspectief en het handelingsplan. De leerkracht geeft daarbij aan dat het invullen van het handelingsplan zicht geeft op de behoefte van leerlingen. De drie geïnterviewde leerlingen leggen uit hoe zij het werken met de lessen uit de methode ervaren. De externe begeleider legt uit hoe het plaatsen van een leerroute is verlopen.

Ga na afloop met behulp van onderstaande vragen met de teamleden in discussie:

- De intern begeleider heeft het over handelingsgericht werken. In hoeverre werkt deze school handelingsgericht? Welke gegevens worden gebruikt voor een OPP? Ziet de school overeenkomsten met de leerroutes van Passende perspectieven - taal?
- Op de school wordt gebruik gemaakt van het werken met groepsplannen. In hoeverre passen de leerroutes in deze groepsplannen of is een ander format nodig? Zo niet, bekijk dan als werkgroep samen hoe het werken met groepsplannen ingezet kan worden om meer zicht te krijgen op de groep.

¹ Het filmfragment mag alleen voor onderwijskundige doeleinden gebruikt worden.

- Bekijk het fragment met de leerlingen. Wat zeggen zij over de consequenties die het werken met passende perspectieven voor de leerkracht heeft? Geef aan wat de leerlingen hier van vinden. Welke kansen voor leerlingen ziet de school?
- Bekijk het fragment met de externe begeleider. Wat zegt zij over de behoefte aan een omslag in denken? Wat betekent dat voor de school?

Opdracht 3: Inzoomen op leerroutes en domeinen

Per leerling wordt er nu, naast de plaatsing in leerroutes, ook gekeken naar de domeinen waarvoor de leerling een aangepast aanbod nodig heeft.

Doe dit met behulp van de A3 posters met de leerroutes en domeinen. Doorloop de onderstaande stappen:

- Schrijf de namen van de geselecteerde leerlingen op post-its. Gebruik per leerling een post-it.
- Begin met één domein. Bestudeer de doelen in de leerroutes en kijk of de doelen van dat domein aansluiten bij het geselecteerde niveau van de leerling.
- Plak je post-it bij de juiste leerroute en domein. Doe dit voor alle geselecteerde leerlingen.
- Bepaal of de leerling voor alle andere domeinen in dezelfde leerroute geplaatst moet worden. (Let op: een leerling hoeft niet per se bij elk domein in dezelfde leerroute geplaatst te worden)
- De werkgroep gaat daarbij met elkaar in gesprek over het volgende:
 - a. als de doelen uit een bepaald domein niet haalbaar zijn, bespreek waarom (hoe kan aan de specifieke onderwijsbehoefte van deze leerling worden voldaan om het doel toch te halen).
 - b. als de doelen uit een bepaald domein al grotendeels behaald zijn, bespreek dan of voor deze leerling doelen uit hetzelfde domein van een hogere leerroute haalbaar zijn.

Opdracht 4: Gegevens opnemen in ontwikkelingsperspectief en/of groepsoverzicht

Noteer de gemaakte keuzes van leerroute/domeinen in een leerling- en daarna in een groepsoverzicht. Maak hiervoor gebruik van het format dat al op school in gebruik is, of gebruik eventueel het voorbeeld format in bijlages 2.2 en 2.3.

Bijlage 2.2 is een overzicht waarin leerlinggegevens uit het ontwikkelingsperspectief samen met de belemmerende en protectieve factoren beschreven staan. Daarbij worden gegevens ingevuld die betrekking hebben op informatie als: geboortedatum, diagnose, hulpplan, didactische leeftijd, uitstroom prognose en belemmerende en protectieve factoren. In het onderdeel `hulpplan` komt informatie te staan uit gesprekken met leerlingen en hun ouders, observaties. Noteer hierbij ook informatie over leerproces (wat kan de leerling wel/niet) concentratie, werkhouding, motivatie, taakaanpak, reactie van de leerling op aanpakken, sociale vaardigheden enz.

De bedoeling is om dat het overzicht aan te vullen met informatie vanuit de vier domeinen voor taal. Noteer de didactische als pedagogische onderwijsbehoefte van de leerling per domein. Denk hierbij aan specifieke aspecten van een taaldomein waar een leerling goed/minder goed in is.

In bijlage 2.3 kunnen per leerroute en per domein leerlingen geclusterd worden, zodat in één overzicht duidelijk is welke leerlingen aan dezelfde domeinen zullen gaan werken. Deze bijlage bevat een tabel met op de verticale as de drie leerroutes en op de horizontale as de vier domeinen. Namen van de leerlingen worden in de juiste vakjes geplaatst. In opdracht 1 is hier al over nagedacht, die informatie kan nu ook gebruikt worden. Samen met het leerlingoverzicht uit bijlage 2.2 vormt dit een compleet overzicht van de groep.

Na het invullen van het groepsoverzicht

Al werkend is de taalwerkgroep er misschien achter gekomen dat er nog wat gegevens van een leerling missen. Welke gegevens willen ze nog verzamelen en hoe gaan ze dat doen? Wat willen ze de komende tijd nog gericht observeren en wat zou de werkgroep nog aan de leerling of de ouders willen vragen om de specifieke onderwijsbehoeften beter te begrijpen?

Noteer dit in een 'actie'-lijst.

Bronnen

Clijssen, A., Spaans, G., Hollenberg, J., Pameijer, N., Schmidt, A.M.G., Struiksmā, C. (2013). *Ontwikkelingsperspectief in het basisonderwijs*. Utrecht: PO-raad
http://issuu.com/poraad/docs/po_raad_ontwikkelings_perspectief_b

Langberg, M., Jansma, S., Fortgens, C., Schie, V., van der. (2010). *Passende perspectieven taal: Profielschetsen*. SLO: Enschede. <http://www.passendeperspectieven.slo.nl/taal/profiel/>

Langberg, M., Leenders, E. & Koopmans, A. (2012). *Passende perspectieven - taal: Wegwijzer*. SLO: Enschede. www.passendeperspectieven.slo.nl/taal/wegwijzer

Struiksmā, C., Spaans, G., Clijsen, A., Hollenberg, J., Pameijer, N., Schmidt, A.M.G. (2013). *Ontwikkelingsperspectief in het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs*. PO Raad: Utrecht. http://issuu.com/poraad/docs/handreiking_ontwikkelingsperspectie

Bijlage 2.1: PowerPoint- presentatie

taal

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Passende
perspectieven

PowerPoint Taal Bijeenkomst 2: Leerlingen plaatsen in leerroutes

slo

Overzicht bijeenkomsten

Bijeenkomst 1	Visie en uitgangspunten
Bijeenkomst 2	Beginsituatie bepalen en leerling plaatsen in leerroute (taalwerkgroep)
Bijeenkomst 3	Doelen selecteren en vastleggen
Bijeenkomst 4	Formuleren van onderwijsaanbod
Bijeenkomst 5	Uitvoeren en evalueren van onderwijsaanbod
Bijeenkomst 6	Evalueren op leerlingniveau
Bijeenkomst 7	Evalueren op schoolniveau

Doel van bijeenkomst 2

- brengen van de beginsituatie van de alle leerlingen in kaart
- constateren welke leerlingen 1F niet kunnen halen en kunnen dit relateren aan data
- maken van gefundeerde keuzes bij het plaatsen van leerlingen in een leerroute

slo

Inhoud bijeenkomst 2

- Presentatie
- Opdracht 1: Bepalen van leerroutes
- Opdracht 2: Filmfragment
- Opdracht 3: Inzoomen op leerroutes en domeinen
- Opdracht 4: Gegevens opnemen in OPP en/of groepsoverzicht
- Actielijst

slo

Welke leerlingen wel?

1 F niet met 12 jaar haalbaar (kindfactoren)

- Op alle onderdelen of een specifiek domein/vakgebied

OPP
Gefundeerde onderbouwing

NB Keuzes in de vorm van leerroutes kan op verantwoorde wijze vanaf de leeftijd van 9 à 10 jaar

Welke leerlingen niet?

- Onvoldoende aanbod in Nederlandse taal
- Geen taalstimulerende thuisomgeving

slo

De leerroutes die zijn ontwikkeld in het project Passende Perspectieven zijn bedoeld voor leerlingen van wie verwacht wordt dat ze het fundamentele referentieniveau 1F op 12-jarige leeftijd niet halen. Dit kan zijn op alle onderdelen of (binnen) een specifiek domein. Een leerling kan ook alleen voor één vakgebied of domein aanpassingen nodig hebben. Gefundeerde onderbouwing waarom een leerling in een bepaalde leerroute geplaatst wordt is belangrijk. Dat kan bijvoorbeeld door het formuleren van een ontwikkelingsperspectief onder begeleiding van een orthopedagoog.

We richten ons op leerlingen die vanwege kindfactoren het fundamentele referentieniveau (1F) niet halen. Er is in Nederland ook een groep leerlingen die onvoldoende aanbod in de Nederlandse taal heeft gekregen. Dit kan zijn omdat Nederlands niet hun eerste taal is, of omdat de thuissituatie geen taalstimulerende omgeving biedt. Ook is het mogelijk dat de onderwijssituatie voor deze leerling niet optimaal is. Deze leerlingen worden hier buiten beschouwing gelaten.

Uitstroombestemmingen en leerroutes

Regulier of speciaal (basis)onderwijs	Regulier of speciaal voortgezet onderwijs	Vervolgopleiding en arbeid
LEERROUTE 1 regulier basisonderwijs speciaal basisonderwijs speciaal onderwijs, cluster 1 t/m 4	VWO	WO HBO
	HAVO	HBO MBO niveau 4 (middenkaderopleidingen)
	VMBO-theoretische leerweg (VO of VSO) (in VO eventueel met LWO)	MBO niveau 3 of 4 (vak- en middenkaderopleidingen)
	VMBO-gemengde leerweg (VO of VSO) (in VO eventueel met LWO)	
LEERROUTE 2 regulier basisonderwijs speciaal basisonderwijs speciaal onderwijs, cluster 1 t/m 4	VMBO-kaderberoepsgerichte leerweg (VO of VSO) (in VO eventueel met LWO)	MBO niveau 2, 3 of 4 (basisberoeps- en vakopleidingen)
	VMBO-basisberoepsgerichte leerweg (VO of VSO) (in VO eventueel met LWO of leerwerktraject)	MBO niveau 1 of 2 (assistent- en basisberoepsopleidingen)
LEERROUTE 3 regulier basisonderwijs speciaal basisonderwijs speciaal onderwijs, cluster 1 t/m 4	Praktijkonderwijs (VO) of VSO uitstroombestemming 'arbeid'	arbeidsmarkt, al dan niet met certificering en/of kwalificatie op MBO niveau 1 (assistentopleidingen)

slo

Leerroute 1 is voor leerlingen met (een ernstige) beperking die gemiddelde of bovengemiddelde capaciteiten hebben met uitstroombestemmingen vmbo-theoretische of gemengde leerweg (vmbo tl/gl), havo of vwo. Het doel is dat zij minimaal referentieniveau 1F halen op 12-jarige leeftijd. Voor doorstroom naar havo/vwo is 1S het streven. Op de specifieke onderdelen waarvan de doelen niet gehaald worden door de beperking worden hulpmiddelen ingezet en compenserende dan wel dispenserende maatregelen genomen. In deze publicatie is leerroute 1 naar 1F uitgewerkt, omdat het hier gaat om leerlingen die het 1F-niveau niet halen. Dit kan zijn op specifieke onderdelen of domeinen, terwijl de leerling voor andere onderdelen wel 1F of 1S haalt.

Leerroute 2

Ook voor leerlingen in leerroute 2 die doorstromen naar het vmbo bb/kb is het wenselijk referentieniveau 1F te behalen. Deze leerlingen zijn echter minder in staat tot een hoog leertempo. Met andere woorden, ze doen er langer over, omdat ze langzamer leren. Meer gestructureerde instructie en meer herhaling om de elementaire vaardigheden te automatiseren is voor hen nodig. In leerroute 2 zijn daarom de omschrijvingen van referentieniveau 1F, waarvan een goede beheersing noodzakelijk is bij doorstroom naar het vmbo bb en kb, vetgedrukt. Deze vaardigheden moeten in het basisonderwijs goed geoefend worden. Uiteindelijk

moeten de leerlingen ze zelfstandig beheersen zodat ze beter toegerust zijn om in het vmbo referentieniveau 2F te behalen.

Leerroute 3

Leerroute 3 is de route voor leerlingen met de uitstroombestemming praktijkonderwijs of vso-arbeid. Op basis van functionaliteit hebben we hier een aantal beschrijvingen uit het referentiekader weggehaald. De overweging hierbij is dat het beter is deze leerlingen zaken te leren die ze gezien hun leercapaciteit aankunnen en die relevant zijn voor hun toekomstperspectief wat betreft scholing en werk. Door sommige onderdelen nu minder of geen prioriteit te geven ontstaat ruimte (= tijd) om andere onderdelen steviger te doen. Het streven is dat deze leerlingen aan het eind van het basisonderwijs belangrijke onderdelen van 1F halen. In het praktijkonderwijs werken ze nog verder aan het behalen van referentieniveau 1F.

Bron: overzichten leerroutes, Passende perspectieven Taal, SLO februari 2012

Handelingsgericht en opbrengstgericht keuze

slo

Voor leerlingen die zich consequent langzamer blijven ontwikkelen, bijvoorbeeld leerlingen waarvoor een ontwikkelingsperspectief opgesteld gaat worden (of al opgesteld is), zullen keuzes gemaakt moeten worden in doelen en inhoud, passend bij de leerlingen. De voorgaande cyclus herhaalt zich dan eigenlijk, maar dan op een ander niveau, waarbij de profielschetsen en leerroutes van Passende Perspectieven houvast bieden voor de stappen 'begrijpen', 'plannen' en 'realiseren'

Na het doorlopen van voorgaande stappen kunnen keuzes in het onderwijsaanbod worden gemaakt. De keuzes zullen vaak pas in de bovenbouw van het basisonderwijs plaatsvinden. De keuzes in het onderwijsaanbod worden dan in samenhang gezien met de verwachte uitstroombestemming van de leerling. Hiervoor kunt u gebruikmaken van de leerroutes van Passende Perspectieven. Zie voor een toelichting hoofdstuk 5 en de publicatie *Leerroutes*. Het ontwikkelingsperspectief bepaalt welke leerroute van toepassing is. Bij grote verschillen tussen de verschillende taaldomeinen (disharmonisch intelligentieprofiel), kan het zijn dat slechts voor een bepaald domein aanpassing van doelen nodig is of dat hulpmiddelen ingezet kunnen worden. Bijvoorbeeld voor spelling of technisch lezen.

Let wel: het gaat in de leerroutes om beheersingsdoelen, dat wat leerlingen zouden moeten beheersen om het betreffende eindniveau te behalen. Het onderwijsaanbod

omvat meer dan alleen de beheersingsdoelen.

Als duidelijk is welke extra doelen of keuzes in doelen voor bepaalde leerlingen aan de orde zijn, kan dit worden opgenomen in het groeps-/handelingsplan. Vervolgens staat de leraar voor de taak dit groeps- en of handelingsplan uit te voeren. Dat kan betekenen dat de leraar de instructie, begeleiding, groepering en leertijd moet afstemmen op verschillende doelen en inhouden. SLO werkt aan een overzicht van differentiatiemogelijkheden binnen taal en rekenen op dit gebied, in het kader van Passend Onderwijs.

De leraar volgt de ontwikkeling van de leerling nauwlettend om te kunnen beoordelen of het aangepaste aanbod voor de leerling nog steeds passend is. Als blijkt dat de leerling bepaalde doelen sneller bereikt dan verwacht, is wellicht een aanpassing van het aanbod nodig, waarbij ook weer meer of andere doelen worden aangeboden. De uitgewerkte leerroutes, met beheersingsdoelen per twee leerjaren, bieden houvast om de ontwikkeling te beoordelen ten opzichte van de gekozen leerroute. Observatie- en toetsgegevens spelen daarbij uiteraard een belangrijke rol. Blijft de ontwikkeling achter bij de verwachting, dan wordt de cyclus opnieuw doorlopen. Waarom blijft de ontwikkeling achter? Was het aanbod passend? Zijn eventuele interventies of hulpmiddelen op de juiste manier ingezet of moet er juist worden gestart met bepaalde interventies? Is er aanleiding om de uitstroombestemming aan te passen? Enzovoort.

Als na meerdere evaluaties blijkt dat de gekozen leerroute niet goed aansluit bij de leerling, dan kan gekozen worden voor een 'hogere' leerroute of een 'lagere' leerroute.

Leerlinggegevens in kaart

- Toetsgegevens
- (vraag op welke manier registreert de school?)
- Welke gegevens worden er gemist?
- Groepsoverzicht
- Ontwikkelingsperspectief

slo

Uitgangspunten voor leerroutes

Er zijn diverse factoren die van invloed zijn op de taalontwikkeling zoals:

- de mate, aard en ernst van de beperking of stoornis;
- de leeftijd waarop deze zich manifesteert;
- andere interne factoren, zoals de cognitieve capaciteiten, sociaal-emotionele ontwikkeling, karakter, et cetera;
- omgevingsfactoren zoals de thuissituatie en school.

slo

De leerroutes beschrijven wat leerlingen moeten kennen en kunnen met het perspectief op een bepaalde uitstroombestemming. Het zijn ankerpunten op relevante onderdelen uit het Referentiekader Taal. Dit geeft scholen een handvat om realistische verwachtingen te hebben over het niveau van de leerling en om te evalueren of de leerling het gewenste niveau heeft behaald. De veronderstelling is dat het maken van verantwoorde keuzes in het leerplan en daar doelgericht aan werken er toe zal leiden dat leerlingen die zaken beheersen die er gezien hun perspectief toe doen. De keuzes zijn gebaseerd op de functionaliteit van de taalvaardigheden voor de leerlingen in het vervolgonderwijs. U kunt meer lezen over de totstandkoming van de leerroutes in hoofdstuk 5. De leerroutes zelf vindt u in de deelpublicatie Overzichten van leerroutes.

Opdracht 1.

Leerlingen plaatsen in leerroute 1/2/3

Doel: beginsituatie van leerlingen in kaart brengen en plaatsen in leerroute

Werkvorm: 3 stappen

1. Leerlinggegevens verzamelen: opp, toetsgegevens, observatiegegevens, belemmerende en bevorderende factoren, etc.
2. Aan hand van de verzamelde gegevens, de leerling in een leerroute plaatsen
3. Maak daarbij gebruik van profielschetsen

slo

Opdracht 2. Filmfragment

Doel: inzicht in welke werkwijze een school heeft gehanteerd om leerlingen in leerroute te plaatsen.

Werkvorm: filmfragment bekijken, aan de hand van de volgende kijkvragen:

- De coach heeft het over handelingsgericht werken, in hoeverre werkt jouw school handelingsgericht? Welke gegevens worden gebruikt voor een OPP? Zie je overeenkomsten met de leerroutes van Passende Perspectieven?

slo

Opdracht 2: Filmfragment (2)

- Op de school wordt gebruik gemaakt van het werken met groepsplannen, in hoeverre passen de leerroutes in deze groepsplannen of is een ander format nodig? Zo niet, bekijk dan als werkgroep samen hoe het werken met groepsplannen ingezet kan worden om meer zicht te krijgen op de groep.
- Bekijk het fragment van de leerlingen; Wat zeggen zij over de consequenties die het werken met passende perspectieven voor de leerkracht heeft? Geef aan wat de leerlingen hier van vinden. Welke kansen voor leerlingen zie je?
- Is er een omslag in denken op jullie school nodig om Passende perspectieven in te zetten?

slo

Opdracht 3.

Inzoomen op leerroute en domeinen

Doel: inzoomen op taalniveau van leerlingen

Werkvorm: de A3 leerroutes ophangen en namen van leerlingen op geeltjes laten schrijven en deze opplakken op juiste leerroute, domeinen en setje doelen

slo

Opdracht 4. Maak groepsoverzicht

Doel: Maak een groepsoverzicht voor de drie leerroutes

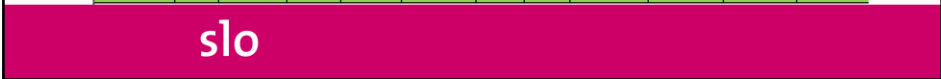
Werkvorm:

- Geef daarin de domeinen per leerling aan, maak daarbij gebruik van de kleuren van de leerroute (format bijlage 2.2)
- Geef de clustering van leerlingen aan (format bijlage 2.3)
- Gebruik het in opdracht 1 bijgestelde ontwikkelingsperspectief

slo

Voorbeeldformat Bijlage 2.2: leerlinggegevens

Bijlage 2.2 : Format leerlinggegevens in kaart									
Bijeenkomst 2									
schooljaar:			leerkracht:				datum:		
naam	leerlinggegevens					domijnen			
	geboortedatum	diagnose bijv. dyslexie, ADHD	hulpplan	Didactische Leertijd (DL)	uitstroom prognose (USP)	belemmerende en protectieve factoren	Taal spreken/gesprekken	luisteren	lezen
leerroute 1									
leerroute 2									
leerroute 3									

Voorbeeldformat

Bijlage 2.3: domeinindeling

Bijlage 2.3: Format Domeinindeling

Bijeenkomst 2

	leerroute 1	leerroute 2	leerroute 3
domein: spreken & gesprekken			
domein: luisteren			
domein: lezen			
domein: schrijven			

slo

Bijlage 2.2: Format leerlinggegevens

taal

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Bijlage 2.3: Domein indeling

taal

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Bijlage 2.3: Format Domeinindeling

Bijeenkomst 2

	leerroute 1	leerroute 2	leerroute 3
domein: spreken & gesprekken			
domein: luisteren			
domein: lezen			
domein: schrijven			